

Šumperk (k. ú. Dolní Temenice, okr. Šumperk)**Sídlíště Sever; Ul. Erbenova.**

Kultura popelnicových polí. Sídlíště. Vertikální řez. Záchraný výzkum. Uložení nálezu: Vlastivědné muzeum v Šumperku, p. o., přír. č. 4/2021.

Lokalizace: WGS-84 – 49.9708167N, 16.9661114E; 49.9709167N, 16.9660122E

V roce 2021 pokračovala postupná regenerace sídlíště Sever v severní části města. V oblasti ulic Erbenova a Šumavská se nachází sídlíště kultury lužických popelnicových polí (Goš, Nekvasil 1976), sídlíštní situace zde byly dokumentovány i v roce 2020 při výstavbě optické sítě (Halama 2021). O rok později byly v ulici Erbenova realizovány stavební úpravy vodovodu. Liniové výkopy sice odhalovaly již stávající potrubí, nicméně i tak se na dvou místech (před č. p. 2 a mezi č. p. 2 a 2a v Erbenově ulici) podařilo ve stěnách výkopů identifikovat sídlíštní objekty. Jejich profily byly zdokumentovány (kresebně a fotograficky) a také ovzorkovány – bylo tak získáno celkem 15 fragmentů keramických nádob kultury lužických popelnicových polí. Tato nová prostorová zjištění nám tak lépe mapují předpokládaný jihovýchodní okraj sídlíště.

Literatura

Goš, V., Nekvasil, J. 1976: Sídlíště lužické kultury v Šumperku-Temenici. *Památky archeologické* LXVII(2), 359–392.

Halama, J. 2021: Šumperk (k. ú. Dolní Temenice, okr. Šumperk). *Přehled výzkumů* 62(1), 257.

Summary

The gradual regeneration of the Sever housing estate in the northern part of Šumperk (Šumperk District) continued in 2021. Settlement features were documented in two places in a linear trench during the construction modification of the water main in Erbenova Street. A total of 15 fragments of Lusatian Urnfield culture ceramic vessels were collected.

Jakub Halama

Tetčice (okr. Brno-venkov)**Ul. Rosická; „Rybníky“, parc. č. 758/1.**

Kultura popelnicových polí. Sídlíště. Skupina/sít sond. Záchraný výzkum. Uložení nálezu: Moravské zemské muzeum.

Lokalizace: WGS-84 – 49.1754783N, 16.4079289E

Při hloubení výkopů pro základy rodinného domu v březnu 2020 byl zachycen rozsáhlý objekt, pravděpodobně sídlíštní jáma, obsahující především fragmenty keramických nádob. Získaný materiál nebyl příliš vhodný k přesnějšímu datování, proto lze zmíněný objekt datovat pouze rámcově do mladší až pozdní doby bronzové (kultura popelnicových polí). Nálezy z doby bronzové jsou v okolí předmětné parcely poměrně hojné a poměrně významné: jde zejména o sídlíště v těsně přiléhající poloze „Padělky“ (tzv. Růžičkova cihelna; Skutil 1930, 298; 1936, 154; Salaš 1990, 39–40; 2005, 462–463; Unger 1987; Valoch 1997, 283) a pohřebiště v nedaleké poloze „Křiby“ (Říhovský 1958; 1962, 464–465; Salaš 1990, 44–46; Skutil 1936, 154). Obě lokality jsou datované do velatické fáze kultury popelnicových polí, respektive do období přelomu s pozdější fází podolskou (Říhovský 1982, 66; Salaš 2015, 59–86).

Literatura

Říhovský, J. 1958: Nové nálezy velatické kultury. *Přehled výzkumů* 1957, 106.

Říhovský, J. 1962: Sídlíště z počátku mladší doby bronzové v Tetčicích. *Archeologické rozhledy* XIV(3), 464–470, 487.

Říhovský, J. 1982: *Základy středodunajských popelnicových polí na Moravě*. Studie Archeologického ústavu ČSAV v Brně X(1). Praha: Academia.

Salaš, M. 1990: K západním vlivům v kultuře středodunajských popelnicových polí. *Časopis Moravského muzea, vědy společenské* LXXV, 39–52.

Salaš, M. 2005: *Bronzové depoty střední až pozdní doby bronzové na Moravě a ve Slezsku I. Text; II. Tabulky*. Brno: Moravské zemské muzeum.

Salaš, M. 2015: Ve zlatavém lesku doby bronzové. In: Z. Hájek (ed.): *Tetčice. Archeologické doklady lidských aktivit na katastru obce a blízkého okolí*. Brno: Moravské zemské muzeum, 55–87.

Skutil, J. 1930: Moravské praehistorické výkopy a nálezy za rok 1929. *Příroda* XXIII, 293–299.

Skutil, J. 1936: Moravské praehistorické výkopy a nálezy 1931. *Obzor praehistorický* IX, 1930–1935, 140–164.

Unger, J. 1987: Ein Objekt aus der jüngeren Bronzezeit bei Tetčice (Bez. Brno-venkov). *Přehled výzkumů* 1984, 30.

Valoch, K. 1997: Jaroslav Mikulášek (*10. 8. 1916 – †5. 12. 1996). *Acta Musei Moraviae, scientiae sociales* LXXXII(1–2), 283–284.

Summary

Remains of a Late to Final Bronze Age settlement perhaps related to previously documented contemporaneous settlement were determined during the construction of a family house in Rosická Street in Tetčice (Brno-Country District).

Alžběta Čerevková, Katarína Bučová Čerňavová

Uhřice (k. ú. Uhřice u Kroměříže, okr. Kroměříž)**„Zákříží“, parc. č. 1430.**

Doba bronzová, únětická kultura. Sídlíště, pohřební areál. Plošný odkryv. Záchraný výzkum. Uložení nálezu: Muzeum Kroměřížska, p. o.

Lokalizace: WGS-84 – 49.2799228N, 17.2036589E

V průběhu záchraného archeologického výzkumu vyvolaného stavbou polní cesty C1 v k. ú. Uhřice u Kroměříže byly v roce 2021 prozkoumány tři archeologické objekty v jižní části stavby (jihovýchodní okraj intravilánu obce v poloze „Zákříží“). Jednalo se o dva blíže nedatované žárové hroby (jeden jámový, druhý urnový) a jednu sídlíštní jámu ze starší doby bronzové, která poskytla početnou kolekci rekonstruovatelných keramických tvarů (únětická kultura). Vzhledem k tvaru torza nádoby (zachováno pouze dno s částí výrazněji se rozšiřující výdutě) z urnového hrobu lze předpokládat příslušnost ke kultuře popelnicových polí. Kromě povrchových sběrů a starších (většinou nelokalizovaných) nálezů se jednalo o první odborně provedený výzkum v katastru Uhřic u Kroměříže (Fišer 1976).

Literatura

Fišer, Z. 1976: *Pravěk Kroměřížska. Díl II – soupis*. Rkp. disertační práce. Uloženo: Ústřední knihovna Filozofické fakulty Masarykovy univerzity.

Summary

Two cremation burials lacking a more precise dating and an Únětice culture storage pit were investigated during the construction of a new field road in the “Zákříží” field in Uhřice (Kroměříž District).

Miroslav Popelka, Martin Paulus

Velké Hoštice (okr. Opava)

Ul. Mírová, parc. č. 427/3, 428/2, 429.

Lužická kultura. Sídliště. Plošný odkryv. Záchraný výzkum.

Uložení nálezu: Slezské zemské muzeum.

Lokalizace: WGS-84 – 49.9338283N, 17.9746700E

V březnu roku 2021 proběhl na katastru Velkých Hoštic záchranný archeologický výzkum při výstavbě rodinného domu. Při zemních pracích byly zjištěny archeologické situace v počtu 14 objektů – devět zásobnicových jam (z toho jedna možná pec), tři sídlištní jámy (jedna může představovat okraj hliníku), jedna kúlová jáma a jeden žlábek. Objekty náležely dvěma horizontům osídlení, a to lužické kultuře a období eneolitu (viz oddíl Eneolit).

Literatura

Neuvedeno.

Summary

The rescue archaeological excavation conducted in Mírová Street in Velké Hoštice (Oprava District) prior to the construction of a family house revealed a Lusatian culture settlement.

Jiří Juchelka, Ondřej Klápa, Marek Pieton, David Galia

Víceměřice (okr. Prostějov)

„Kratiny“.

Mladší doba bronzová. Pohřební areál, sídliště. Plošný odkryv.

Badatelský výzkum. Uložení nálezu: Moravské zemské muzeum.

Lokalizace: WGS-84 – 49.3596428N, 17.1754133E

Odkryv byl proveden na k. ú. Víceměřic v roce 2021 v rámci projektu zaměřeného na výzkum sklářské dílny v prostoru obchodního a výrobního centra ze střední a mladší doby laténské v Němčicích (podrobněji viz oddíl Doba železná). V severozápadní části zkoumané plochy byly zjištěny zbytky pohřebiště z mladší doby bronzové. Odkryt byl částečně naoraný žárový hrob dochovaný na pomezí podloží a ornice. V kruhové jamce byla uložena nádobka, ovšem bez kremace, a při snižování ornice byla zjištěna kumulace střepů představující torzo další nádoby. Zajímavý je ovšem hrob kostrový, jednalo se pravděpodobně o ženu v poloze na zádech orientovanou ve směru SV-JZ (obr. 11). Na levé ruce byl umístěn nezdobený bronzový náramek, u pravého ramene ležela dlouhá jehlice s vřetenovitou hlavicí, u hlavy vlasové ozdoby v podobě stočených bronzových plíšků a na krku náhrdelník složený z drobných bronzových spirálovitých trubiček. Předpokládáme, že se zde původně nacházelo hrobů více, nicméně byly v průběhu času zničeny zemědělskou činností. Sídlištní komponentu z téhož období představují dva zahloubené objekty porušené laténskými objekty.

Literatura

Neuvedeno.

Obr. 11. Víceměřice. Orbou porušený kostrový hrob z mladší doby bronzové zachycený na rozhraní ornice a geologického podloží. Foto I. Čižmář.

Fig. 11. Víceměřice. A Late Bronze Age inhumation grave disturbed by ploughing was found between the topsoil and subsoil. Photo by I. Čižmář.

Summary

Several cremation burials and one inhumation grave from the Late Bronze Age (Fig. 11) were uncovered during the course of the excavation of the central Late La Tène site in Němčice in the cadastral area of Víceměřice (Prostějov District). Settlement features were also recorded.

Ivan Čižmář, Hana Čižmářová, Miroslav Popelka

Zdounky (okr. Kroměříž)

„U Kaple“, parc. č. 1057/10.

Starší doba bronzová. Sídliště. Plošný odkryv. Záchraný výzkum.

Uložení nálezu: Muzeum Kroměřížska, p. o.

Lokalizace: WGS-84 – 49.2272017N, 17.3286175E

V průběhu archeologického výzkumu při stavbě infrastruktury pro nově budované rodinné domy v roce 2021 byl mezi převažujícími neolitickými objekty (viz oddíl Neolit) prozkoumán také nejméně jeden objekt s materiálem spadajícím obecně do

Obr. 12. Zdounky. Letecký snímek plochy výzkumu v lokalitě „U Kaple“. Foto Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Fig. 12. Zdounky. Aerial image of the excavation area located in the “U Kaple” field. Photo by the Institute for Archaeological Heritage Brno.